

Ná válddát oktavuoda

Dárbbahatgo dieđu dásseárvolágas? Hálidatgo jearrat iežat vuogitvuodain dehe johtáhit vealahanášši? Dárbbahago du fitnodat dehe oahppolágádus rávvagiid dásseárvoplána ráhkadeamis. Váldde oktavuoda dásseárvoáittardeaddji doaimmahakkii.

Neavvuntelefuvdna: +358 9 1607 3248
(mán–duo 9–11 ja 13–15 ja bea 9–12)

Boastačujuhhus: Tasa-arvovaltuutetun toimisto,
PL 33, 00023 Valtioneuvosto

Rávdnjeboasta: tasa-arvo@stm.fi

Neavvuntelefuvdnii čuojaheapmi lea dávjá jođáneamos ja álkimus vuohki oažžut ášši ovddos. Seammas oaččut sihkarvuoda das, ahte du ášši gul-lá dásseárvoáittardeaddji doaimmaváldái.

Sáhtát váldit áittardeaddjái oktavuoda maid reivviin, rávdnjeboasttain dehe deavdit áittardeaddji interneahhtasiidduin oktavuohtaváldinskovi. Muital iežat oktavuohtaváldimis, manin eahpidat, ahte gažaldagas lea vealaheapmi sohka-beali vuodul.

Oktavuohtadieđut:

Tasa-arvovaltuutetun toimisto
PL 33, 00023 Valtioneuvosto
Telefuvdna: +358 9 16001 (guovddáš)
Fákssa: +358 9 1607 4582
tasa-arvo@stm.fi
www.tasa-arvo.fi

Dásseárvogihppagat 2010:2sme

ISBN - (čad.)
ISBN 978-952-00-3099-5(PDF)
ISSN-L 1236-9993
ISSN - (deaddiluvvon)
ISSN 1797-9870 (fierbmeveršuvdna)
URN:ISBN:978-952-00-3099-5

Dásseárvoáittardeaddji doaimmahat,
Yliopistopaino 12/2010

Dásseárvo- áittardeaddji berráigeahččá ja ovddida dásseárvvu sohkabeliid gaskka

Dásseárvoáittardeaddji bargá sohkabeliid dásseárvvu beales

Dásseárvoáittardeaddji lea iehčanas eiseváldi, gii bargá sohkabeliid dásseárvvu beales.

Áittardeaddji váldobargun lea bearráigeahččat, ahte dásseárvoláhka doahttaluvvo. Dasa lassin áittardeaddji addá dieđuid dásseárvolággas ja dan guoska-deamis, ovddida dásseárvvu sohkabeliid gaskka ja čuovvu dásseárvvu ollašuvvama servodagas. Áittardeaddji bearráigeahččá maid sohka-bealveahádagaid, dehege transolbmuid ja interseksuálaid, vealahansuojji.

Dásseárvoáittardeaddjin doaibmá Pirkko Mäkinen.

”Dievdo- ja nissonolbmuid (sihkkarastojuvvojit) ovttalágán vuoigatvuođat návddašit buot ekonomalaš, sosiálalaš, čuvgehuslaš, siviila- ja politihkalaš vuoigatvuođaid.”

ON:a juohkelágán nissonolbmuid vealaheami jávkadeami oktasašsoahpamuš

Sohkabeali vuođul ii oaččo vealahit

Vealaheapmi sohkabeali vuođul lea gildojuvvon.

Dásseárvolággas gildojuvvo:

- nissoniid ja dievdudid vealaheapmi sohkabeali vuođul
- vealaheapmi áhpehisvuođa dehe váhnenvuođa vuođul
- vealaheapmi dan vuođul, ahte olmmoš gullá sohka-bealveahádahkii
- vealaheapmin maid seksuála heađušteapmi ja heađušteapmi, mii vuođđuduvvá sohka-beallái

Dásseárvoláhka guoskaduvvo servodaga buot sajiin

Dásseárvoláhka suddje heađušteami sohka-beali vuođul servodaga buot sajiin, omd. bargoeallimis, oahppolágádusain ja gálvvuid ja bálvalusaid fállamis.

Bargoeallimis dásseárvoláhka guoskaduvvo earret eará barguiváldimis ja skuvlejupmái válljemis, bálvalangaskavuoda joatkimis, bálkáheamis ja eará bargogaskavuoda eavttuin, bargodiliin, bálvalangaskavuoda heaitiheamis ja luopmudeamis.

Oahppolágádusain láhka guoskaduvvo omd. stuđeantaválljemiin, oahpahusa ordnemis ja oahppočađahemiid árvvoštallamis.

Gálvvuid ja bálvalusaid fállamis láhka guoskaduvvo earret eará gálvvuid ja bálvalusaid haddemis ja bálvalusaid čuoziheamis dušše nissoniidda dehe dievdudide.

Dásseárvoláhka ii guoskaduvvo priváhtaeallima gaskavuodain iige oskku hárjehandoaimmas.

Leatgo vealahuvvon iežat soahkabeali vuođul?

Jos eahpidat, ahte leat vealahuvvon iežat soahka-beali vuođul, de váldde oktavuoda dásseárvoáittardeaddji doaimmahakkii. Dat ii mávsse maidege.

Dásseárvoáittardeaddji doaimmahat addá dutnje rávvagiid ja dieđuid iežat vuoigatvuođain. Dárbbu mielde áittardeaddji sáhtá čielggadit vealahaneahpádusa čálalaš meannudemiin. Dat mearkkaša dan, ahte áittardeaddji bivdá áššis čálalaš čilgehusa bealis, mii eahpiduvvo vealahan.

Jos áittardeaddji fuobmá, ahte dásseárvoláhka riinkkojuvvo, de áittardeaddji viggá rávvagiiguin ja neavvagiiguin dasa, ahte lágahis meannudeapmi nohká. Dihto dáhpusain áittardeaddji sáhtá doalvut vealahanášši dásseárvolávdegoddái, mii sáhtá gieldit vealaheami sáhku uhkiin.

Dásseárvoáittardeaddji cealkámušat eai leat vuoigatvuođalaččat čadnit. Vealaheamis eahpideaddji sáhtá doalvut áššis diggerievtti čoavdima várás ja gáibidit dikkis buhtadusa vealaheamis.

